

se vsede ž njima v zeleno travo sredi prekrasnih cvetic. Terga jima cvetice in prav prijetno se ž njima igra. Vpraša ju tudi, ako rada molita in svoje stariše rada ubogata. To se vé, da Janko in Maríca prikimata.

Ko se je začelo solnce k zatónu nagíbatí, spomni se Janko materinih besed, da ne smeta predolgo izostati. Težko mu je tako lepega dečka zapustiti. Neznani deček jima pa reče, da je pač že čas domóv se poverniti. Pelje ju še do bistrega studenca, iz katerega potegne dva prelepa kamenčka, ki sta se v solnčnej svitlobi svetíla kakor samo čisto zlato ter podarí vsakemu enega. Potem se posloví in hoče oditi. Ali Janko se ne more ločiti od dobrega tovariša, čversto se ga oklene okolu vratú in prosi: „Ostani še tukaj pri nama; ako pa že ravno moraš iti, vzemi tudi mene saboj, vedno hočem biti pri tebi.“ — Deček z zlatimi lasci in srebrnim pasom odgovorí: „Zdaj ne moreš iti z mano; ali čez tri dni se vernem v prelepo svojo domovino, in kmalu potem pridem po tebe.“ To rekši izgine deček izpred njiju oči.

Ko prideta Janko in Maríca domóv, pripovedujeta očetu in materi o neznanem tujem továrišu, ki je imel zlate lasce in srebrn pas. Kažeta tudi svitla kamenčka, katera jima je podaril. Stariši berž spoznajo, da so to dragi žlahni kameni. Čudapolna ta novica raznesla se je kmalu po vsej vasi, in mnogo ljudí je hitelo v gozd, da bi videli dečka, — ali nikjer ga ni bilo več. Mnogi so se tudi zbrali okolu bistrega studenca in so iskali v njem dragih žlahnih kamenov, pa našli so le navadno kamenje. Žalostni so se podali zopet domóv. Janko pa ni mogel pozabiti zalega dečka v gozdu, vedno se je jokal in žaloval po njem. Drugi dan je Janko zbolel in tretji dan je — umerl! — Oj kako so žalovali dobri stariši, kako je jokala séstrica Maríca, ko je Janko s cveticami okinčan ležal na mertvaškem odru. Zvoňovi so slovesno zazvonili, in jokajoča bábica se spomni, da je denes velik praznik: praznik vnebohoda Kristusovega. Na tem so vsi spoznali, da tuji deček v gozdu ni mogel nihče drug biti, nego Jezus sam, nebeški prijatelj nedolžnih otrók, ki je Jankota vzel saboj v prelepo svojo domovino. Še sta se jokala oče in mati, jokala se je bábica, — ali njih solzé so bile zdaj solzé največjega veselja.

Le Maríca se ni mogla potolažiti, bila je žalostna in je vedno mislila na svojega bratca Jankota in zalega dečka v gozdu.

T.

Bèzgova pištola.

Koščákov Lojze je imel veliko veselja z bèzgovimi pištolami. Po vsej vasi je bil na glasu, da on bèzgove pištole najboljše izdeluje.

Le vprašajte Svetinovega Matička, Vraničevega Jožka, Zamúdnikovega Tončka, pa tudi Žabarjevega Franceta, vprašajte je, kedó jim je napravil bèzgove pištole? Slišali boste: Nihče drug nego Koščákov Lojze.

Ni ga bilo dneva, da bi ne bil Koščákov Lojze vsaj petdesetkrat zadél iz svoje pištole v vrata sosedovega skednjà.

Očeta so že ušesa bolela od Lojzetovega pokanja, a mati mu ni mogla nikoli zadosti kodelje pripraviti za náboje.

Bilo je neke nedelje po póludne, da pridejo k Lojzetu sosédnji otroci.

Vsakemu je moléla iz žepa — bezgova pištola. Žabarjev Francè šepne Lojzetu nekaj tiho na uho, a Zamudnikov Tonček pokaže z roko žep in kmalu je bila vsa družba na Ferlinčevej trati.

Veseli dečki pokajo in se poskušajo, čija pištola dalje ponese.

Vraničev Jožek je ravno nov náboj žvčíl in nekoliko kratov čversto pihnil v svojo pištolo, kar stopi gospod učitelj med njé.

Vsi se prestrašijo ter svoje pištole naglo poskrijejo v žepe; Koščákov Lojze jo vtakne celó v rokav, a Vraničev Jožek derží svoj pripravljeni náboj še med zobmi.

Učitelj videvši, kako so se ga prestrašili, reče jim: „Ne bojte se otroci! Deneš je nedelja, včera ste v šoli dobro znali, pa se tudi zdaj slobodno malo poigrate. Nù ker vidim, da imate toliko veselja z bégovimi pištolami, povedati vam hočem nekaj, česar menda še ne znate.“

Pri teh besedah vzame Francetu pištolo iz žepa, potegne iz nje náboj, in vpraša: „Kaj mislite, otroci, kaj je v pištoli, kedar ova dva náboja potegnem iz njé?”

„Nič! nič!“ odgovoré vsi enoglasno.

„To ni tako,“ reče učitelj. „V tej cévi, o katerej pravite, da je prazna, je vendar nekaj — nù, pomislite malo, in povejte, kaj je v cévi?“

Otroci pomíšljajo.

„Ali vam nisem že večkrat v šoli pripovedoval o nekej stvari, katera se razprostira po vsej našej zemlji, v katerej mi živimo, in brez katere ne bi mogli živeti niti mi niti živali, pa tudi rastline ne bi mogle rasti?“

„To je zrak“ — zavpije veselo Žabarjev Francè.

„Dobro,“ reče učitelj. „Zrak je tedaj povsod; tudi v najmanjši luknjici je zrak, in nobene stvari ni na svetu, o katerej bi se reklo, da je prazna; kajti vsaka je napolnjena z zrakom. Ako bi zraka ne bilo, niti vi ne bi mogli pokati iz vaših pištol, kajti ravno zrak je, kateri déla, da vaša pištola počí. Glejte, to je pa tako-le: Vi najprej porinete en náboj v cév, ko je ta náboj na koncu cévi, potem porinete s to-le paličico tudi drugi náboj v cév. Med tema drema nábojema v cévi je pa zrak, katerega vi z drugim nábojem pritiskate in to tako čversto, da prvi náboj ne more prevelike sile stisnenga zraka dalje zderžati, in kaj se zgodi? pištola počí, to je, stisnjeni zrak porine prvi náboj s tako silo, da prav daleč odletí iz pištole.“

Nato učitelj porine paličico v cév in — — pok — pištola počí, a otroci se začno smijati na ves glas.

„Kedar pa hočete, da vam pištola močneje počí, tedaj pihnete v cév, je-li? S pihanjem poženete zrak v cév, a kolikor več zraka je v cévi, toliko večja je sila, katera požene náboj iz pištole, in toliko močneje tudi počí. Kedar náboj iz pištole odletí, potem se zopet razšíri zrak, ki je bil stisnen, in ravno to naglo šírenje zraka je ón prask, katerega slišite, kedar s pištolo pokate. Zrak se more tedaj stisniti in razšíriti, t. j. zrak je stísen in razšíren.“ Otroci so si vse to prav dobro zapámtili, in so ves pot veselo pokali z učiteljem se domóv vernivši.

Drugi dan je že znala vsa šola, a pozneje tudi vsa vas, da je zrak stísen in razšíren, kajti Koščákov Lojze je to vsakemu prav natanko razlagal, kedar koli je komu kako bégovo pištolo narejal.

(Beršjan.)